

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVII (41)

Štev. (No.) 34

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

8. septembra 1988

Pot navzgor

Po Titovi smrti vlada v Jugoslaviji nekako skupno vodstvo, ki ga sestavljajo predstavniki posameznih republik ter partije (seveda pa so tudi delegati republik v resnici predstavniki republiških partij). Npr. Slovenec Dolanc je letos, dokler mu ne poteče mandat, podpredsednik predsedstva ter zadolžen za vojaška vprašanja.

Toda ekonomske razmere v Jugoslaviji so počasi začele izpodjedati to Titovo dediščino, pa tudi nacionalni problemi so začeli groziti čedalje bolj. Seveda se je to počasno umiranje Titove dobe brez Tita kazalo različne načine. Vsi vemo, kako se obrača javno mnenje v Sloveniji v čedalje bolj jasno slovensko narodno zavest in samostojno mišljenje.

V Srbiji pa je drugače. Pojavila se je osebnost, ki ima — kot je videti — namen in možnost, da pograbi v svoje roke vso oblast, ki je bila v zadnjih letih razdrobljena. To je Slobodan Milošević, šef srbske komunistične partije, ki se spušča v boj za oblast.

Verjetno so on in njegovi somišljeniki med tistimi, ki so po jugoslovanskih časopisih sprožili gonjo proti „slovenski pomladi“. Še bolj pa je vidna njegova manipulacija srbskih množic, ki jih uporablja za ustvaritev javnega mnenja in zahteve po trdi roki — ki naj bi bila njegova.

V zadnjem času se pojavljajo velike množice Srbov po raznih krajih, ki zahtevajo trše postopanje z Albanci na Kosovu ter z drugimi manjšinami v Vojvodini. Obe avtonomni pokrajini sicer pripadati Srbiji, a imata ravno zaradi svojih etničnih manjšin — ki so večine — poseben status. Ta pa ravno Srbov ni všeč, kajti menja so, da se s tem slabi moč „Velike“ Srbije, ki je tako zapostavljena v svoji lastni de-

želi. Vsi vemo, kako se albanska manjšina na Kosovu nezadržno veča in kako Srbi zapušča tam svoje kraje. Sedaj je na primer na Kosovu že nad 80% Albancev, in to v srčki srbske zgodovinske dežele.

Zato Miloševiću ni bilo težko dobiti tudi stotisočglave množice Srbov, ki so po raznih mestih — npr. v Novem Sadu, zahtevali že kar orožje. Tudi general Gračanin, predsednik Srbske republike, je predlagal, da se organizirajo posebni oddelki v pomoč policiji.

V zadnjih dneh — kot poročajo svetovni časopisi — se je ta gonja še povečala. Verjetno je to v zvezi z veliko sejo jugoslovanske partije, na kateri bodo ta teden obravnavali problem Kosova.

Tu bo sedaj Milošević skušal s svojo taktiko ljudskih množic izvajati zmago in doseči novo stopnico poti k popolni oblasti. Kajti če bo dvignil srbsko nacionalno silo, bodo ljudje zanj, in ga drugi člani CK, ki ga sedaj ljubosumno gledajo, ne bodo mogli zaustaviti.

Pri tem uporablja Miloševiću tudi stavke, ki vsak dan bolj vihrajo po Jugoslaviji. V prvi polovici leta jih je bilo že nad 800. A medtem ko v Sloveniji zahtevajo boljše plače in vpijejo proti družbeni ureditvi, po Beogradu stavkajoči nosijo Titovo sliko v sprevedu ter si želijo nazaj na „dobre stare čase“ pod Titom. V začetku septembra je spet prišla pred parlament skupina 500 delavcev, ki so zahtevali povišico svojih plač, ki trenutno znašajo — 73 dolarjev, kar je veliko pod najnižjo delavsko plačo v Argentini.

Če uspe Miloševiću kanalizirati te proteste proti Kosovu, Vojvodini ali proti Sloveniji, potem se bo lahko z njihovo pomočjo povzpел še više. Ali mu bo šlo tako lahko? Bi dvomili?!

TDml.

Masoni v Jugoslaviji 1764-1980

V Beogradu je Zoran D. Nenezić objavil knjigo z naslovom „Masoni v Jugoslaviji 1764-1980“. Do nedavne je avtor te knjige delal kot namestnik pravobranilca samoupravljanja občine Vračar v Beogradu. Trenutno je brezposeln. Bavi pa se že dolgo z raziskovanjem masonstva.

V „Mladini“ z dne 22. julija je bil objavljen intervju, ki ga je imela z njim Svetlana Vasović. Naj iz tega intervjuja navedemo nekaj zanimivih ugotovitev in misli.

Prvo vprašanje, ki ga je avtorica intervjuja postavila Neneziću, je bilo tole: „Vaše delo je raziskovanje masonstva. Iz podatkov v vaši knjigi ‘Masoni v Jugoslaviji 1764-1980’ lahko zaključimo, da so bili vsi vodje komunističnega gibanja v Jugoslaviji masoni ali pa njihovi simpatizerji.“

Nenezić je na to vprašanje odgovoril takole: „Lahko jih kar navedemo: Moše Pijade, Vladimir Velebit, Miroslav Krleža, Grol, Ivan Ribar, Sima Milošević, Isak Samokovlija, Ivó Andrić, Gustav Krklec.“

Avtorica intervjuja je nato pripomnila: „Čeprav ste se v tistem delu knjige, kjer govorite o masonski loži ‘Konkordija s sedežem v Londonu’, omejili samo na inicialke B. J. in K. E., so mnogi sklepali, da se za njimi skrivata Tito in Kardelj.“ Nenezić je povedal, da se je moral zaradi teh inicialk zagovarjati na tožilstvu.

Dalje je Nenezić povedal, da pripravljala novo knjigo, ki bo imela naslov „Prostozidarstvo in komunistično gibanje v dvajsetem stoletju“. V njej bodo objavljeni dokumenti, ki jih je zbral v teku let iz vsega sveta.

Knjiga „Masoni v Jugoslaviji 1764-1980“ bo kmalu izšla tudi v slovenskem prevodu in bo posebna pozor-

nost v tej knjigi posvečena prav Sloveniji in bivšim (npr. Marušič) in sedanjim članom masonstva (npr. Dolanc) v Sloveniji.

Nenezić je tudi povedal, da je danes na svetu približno osem milijonov prostozidarjev, ne več. To so tisti, ki vplivajo na svetovno politiko. Tudi Reagan je bil izbran — sicer šamo za častnega člana — neke masonske lože v Ameriki. Nenezić je mnenja, da je Jugoslavija po svoje masonska država, saj danes za vse potrebujete „dobre zveze“. Vsak mason pa ima dolžnost, da poriva naprej svojega brata masona. Isto je tudi v komunistični partiji. Ker vlada v obeh organizacijah ista načela, lahko rečemo, da je Jugoslavija zaradi piramide oblasti vrhunska masonska država.

Velika podobnost ni samo v strukturi masonskih združenj in komunistične partije, ampak tudi v njuni zarotniški miselnosti, v antidemokratski usmerjenosti, v njunem brezobzirnem teptanju ljudskih pravic, v njunem totalitarizmu.

Velik, buren odziv je Nenezićeva knjiga imela zaradi izjave, da so masoni bistveno vplivali na komunistično gibanje v Jugoslaviji. Nenezić je to v svojem intervjuju potrdil. Zanimivo je tudi to, da je Jugoslavija kot država imela odlične odnose z nekaterimi svetovnimi voditelji, ki so bili prostozidarji — s Haile Selasijem, ki je bil eden vodilnih ljudi masonstva, z Nehrujem, Naserjem in dr. Ti pa so tudi voditelji neuvrščenosti, ki jih jugoslovanska partija prav zaradi neuvrščenosti močno slavi.

Ko bo izšel slovenski prevod omenjene knjige s posebnimi podatki o Sloveniji, bomo o tem zanimivem vprašanju še pisali.

SmR

Revija „Mladina“

Med stotinami člani naše skupnosti, ki so letos obiskali Slovenijo, je mlajši tukaj rojeni Slovenec imel zanimiv pogovor z enim od sodelavcev revije Mladina, o kateri smo že velikokrat pisali v našem listu. Prosili smo ga, če nam lahko odstopi v objavo posneti pogovor, kar nam je prijatelj z veseljem storil. Iz pogovora je lahko videti na kratko podano zgodovino in uspehe te revije.

Uredništvo

V začetku je imela Mladina izgled političnega časnika, kjer je vse pisalo pravoverno, kjer se je vse gladilo; a je praktično nihče ni bral, le mladinski funkcionarji, v osnovnih organizacijah, sem pa tja kaki srednješolci. Če pa si dalj časa aktualen in zanimiv, začneš drezati v tabu teme; najprej je imela Mladina problem s slovensko politiko, ker smo te teme tukaj načenjali. Ko pa je prišla prva prepoved, so se začeli ljudje nenkrat zanimati: „Kaj pa je sedaj s to Mladino? Kaj pa so takega zapisali?“ In tako se je počasi pričelo zanimanje za list. Vedeti moramo, da je Mladina s svojim pisanjem dregnila v osir, v katerega se nihče ni upal.

V zadnjem času je bil velik bum problem veznega sekretarja Mamule. Ta je padel zaradi Mladine, ker je šel v Etiopijo prodajat orožje. Mi smo to zapisali in je bilo neovrgljivo, ker so obstajali dokumenti. V tem času, ko ves svet dela akcijo za zbiranje pomoči tem 8 milijonom Eritrejcem, ki umirajo za lakoto, gre tja nekdo prodajat orožje! Drugo, dodatno je bila gradnja njegove vile, ki jo je gradila vojska, itd., pa še to, da je njegov sin dobil stanovanje mimo vseh pravil. Oni so sicer to zanimali, a mi smo objavljali podatke. To je šlo tudi ven in se je zunaj o tem pisalo. Ni bilo drugega izhoda; da se je končalo tako, da je mož odšel v pokoj, čeprav mu mandat še ni potekel. On bi moral biti na mestu še dve leti, a dosedaj še nihče ni odšel pred iztekom svoje mandatne dobe.

Ze prej se je vojska dvigala, ko je Janez Janša pisal precej o vojski in imel nekatere drugačne poglede o raznih problemih. Glavno je bilo civilno služenje vojaškega roka. S tem bi bilo pomagano tistim vernikom, katerim vera prepoveduje nošenje orožja. Tak je bil pri nas vedno kaznovan, ko pa je kazen prestal, je dobil zopet vpklic in je bil ponovno kaznovan, v nedogled. To je skregano s pravom, kajti od Hammurabijevega prvega zakonika naprej za en delikt nisi mogel biti dvakrat kaznovan!

Drugo, kar je bilo, je bil famozni člen 133. kazenskega zakonika, — kar pomeni „verbalni delikt“ To se pravi: bil si za izrečene besede obtožen in šel v zapor, če si rekel kaj čez državo, čez Tita ali čez to ure-

SMELT BO GRADIL BOLNIŠNICO V ARGENTINI

Ljubljanski Smelt je sklenil pogodbo z argentinsko delegacijo o gradnji kardiološke klinike v mestu Salta na severu Argentine. Montažni objekt s 3.300 kvadratnimi metri površine bodo gradili po projekti Smelta po sistemu ključ v roke, torej skupaj z vso opremo in vsemi inštalacijami. Strokovno bosta Smelt stala ob strani Univerzitetni klinični center in kardiološka klinika. Vrednost pogodbe je 11,5 milijona dolarjev, kliniko pa naj bi dokončali v dveh letih od podpisa pogodbe. Glavno pogodbo je podpisala 4. julija argentinska delegacija, v kateri so bili med drugimi rektor tamošnje univerze, namestnik guvernerja pokrajine Salta in predsednik fundacije.

ditev. Bila je velika borba, da se ta člen o verbalnem deliktu izloči iz kazenskega zakonika. To je neizmerno vznemirjalo jugoslovansko javnost.

Mi smo sodelovali tudi s slovenskim duhovniškim društvom, ki se imenuje Pax. Ti so izrazili željo preko SZDL, da bi z nami igrali. Mi smo res šli tja, odigrali nogometno igro, sedli skupaj, debatirali; pa so nas zopet povabili k njim.

Če nobenega segmenta iz življenja ne negiraš, je zanimanje ljudi zate tem večje, ker imaš dojen odnos do celotnega spektra dogajanja v neki sredini. Poglej na primer, sedaj na teh oglašnih deskah sodeluje tudi Cerkev, sedaj je bila celo nočna molitev za te fante. To je velik preskok v odnosu Cerkve in države. Tudi je zelo razburjalo jugoslovansko javnost (to ni samo zaslug Mladine), ko se je npr. Jože Smole, predsednik SZDL, pojavil na televiziji in začel vsem občanom srečno novo leto, vernikom pa tudi božič. Pri nas je dan mrtvih, ki je tudi verski praznik, edino v Sloveniji tudi državni praznik, drugje je normalen delovni dan. A naslednje leto so se še bolj razburili, ker se je pojavil ljubljanski nadškof na televiziji.

Teh stvari se v zadnjem času veliko dogaja. Mladina je s prvimi takimi ostrimi članki izborila to, da so tudi ostali časniki začeli pisati bolj ostro. Mladina je utrla pot in je veliko naredila, da je v bistvu ta demokracija v tisku zaživela. So pa bile nekatere teme, ki bi si jih drugače nihče ne upal obravnavati. Kajti starejši se bojijo za svoje sedeže, ker vedo, kje lahko končajo — kot sedaj tile fantje.

Recimo dauchauski procesi: To je bil montirani proces po vojni. Za tega se danes ve, kdo ga je prvi obelodanil: Mladina. Mi smo pisali o poboji domobrancev v Kočevskem Rogu. Kaj je bilo hujšega? Celo prilogo smo o tem pripravili. K nam so hodili starejši možakarji in dejali: „Ali lahko dobim Mladino številko 19“ In sem jim dejal: „Seveda, lahko. Ali ste bili domobranec?“ „Da“, so dejali in smo se pogovarjali; bilo je nekaj zanimivih primerov, tako na eni ali drugi strani, vsak je imel svojo zgodbo. Ti ljudje so to hoteli zato, da so videli, kako je bilo predstavljeno, in so rekli, da je bilo pošteno napisano. Seveda pa so bili tudi nasprotni napadi, npr. da hočemo rehabilitacijo iz te bratomorne vojne itd., napadali so Spomenko Hribar, ki je to področje obravnavala. Ljudje so videli, da vendarle nikomur glava ni odletela in da zadeve obravnavas senzacionalno, ampak jo imaš podprto z zgodovinskimi dejstvi. Lahko jih samo poplufe, lahko jih prepoveš, ne moreš jih pa zanikati.

In potem je šlo dalje, pa je bil kdo spet malo bolj korajžen za kake tri stopnje. V Delu pred tremi leti gotovo ne bi mogel prebrati članka ali kakega ostrega zapisa, kot ga lah-

Mogoče ne veste, da...

— da je bilo v „mračnem“ srednjem veku sezidanih 1000 katedral in ustanovljenih 56 univerz...

— da je poljska cerkvena oblast šele po 100 letih, t. j. 11. septembra 1977, priznala Marijino prikazovanje v Gietrzwaldu na Poljskem iz leta 1877...

— da je pred kratkim izšel italijanski prevod knjige „Rise from Want“ (Vzpon iz pomanjkanja) ameriškega zgodovinarja Jamesa Davisa o žužkovih iz Vižovelj in da je tržaški dnevnik „Il Piccolo“ temu delu posvetil članek, ne da bi ob tem zapisal besedo „sloveno“.

MLADIKA, Trst, št. 7

ko prebereš danes.

Mi smo se tudi globoko zavedali, da bo Mladina „pogorela“ na tej poti, ker bo demokratizirala slovenski prostor do te mere, da bodo vsi enako pisali in tako ne bo več najbolj udarna, ampak ena od enakih. A vseeno je bil dosežen velik cilj.

Ko smo hoteli, da nas sploh začnejo brati, smo hoteli najprej zrevolitirati bralce. Imeli smo pornografske tekste, a sočasno so bili tudi zelo konkretni zapisi, ki so ciljali na nepravilnosti v gospodarstvu itd. Posledica je bilo to, da smo ob tem, ko smo drgnili npr. v javno moralo, sočasno postavili tudi tisto, kar smo hoteli. Potem tega nismo več počeli, ko so nas začeli več prebirati. Začeli smo dobivati nove naročnike, a naklada se nam ni dvignila. Zakaj? Ker je prišlo do prestrukturiranja bralstva. Tisti kimajoči mali funkcionarčki tega niso več prebirali in so začeli odpovedovati, kar pa smo z novimi naročniki nekako zajezili, tako da smo bili dolgo časa na isti nakladi. Sedaj pa seveda skokoma naraščamo. Praktično ne prideš v še tako majhno mesto v Jugoslaviji, da o Mladini ne bi govorili. Delajo nam veliko propagando, ko na nas pljujejo in streljajo iz vseh možnih orožij. Za nas ne boš našel lepe besede v drugih republikah, češ da razbijamo bratstvo in enotnost, rušimo vse tradicije NOB itd. To so nizki udarci, ki sicer bolijo, ko razkrivaš marsikaj.

Ne vem kolikokrat smo bili prepovedani v zadnjem času. Dostikrat pa je bil tak dogovor: Tole ne more iti naprej, tole vrzite ven, drugače pa ne boste izšli. Se je pa tudi zgodilo, da ko smo prišli zvečer v tiskarno gledat, kako gre tisk, pa je bilo vse že zapečateno in drugi dan uničeno.

Tudi se nam je zgodilo, da so o stvareh, zaradi katerih so nas prepovedali, čez leto dni vsi o njih pisali.

Za to današnje vojsko pa je tako: vsi so govorili: „enkrat bo pokazala zobe“, in jih je res pokazala.

Zakaj je bil zaprt Janša, lahko vidiš iz obtožnice. Obtožujejo ga posedovanja dokumenta, ki je imel oznako vojne tajne. Proti Janši pa je bila že enkrat prej postavljena obtožnica, ki pa je bila umaknjena. Tam smo ga tudi mi rešili, ker smo hoteli objaviti obtožnico. Oni pa so se temu upirali, slovensko mladinsko vodstvo pa je stalo za Janševim programom. Potem je tožilec vendarle izjavil, da je ne moremo objaviti, ker je obtožnica umaknjena. Mi pa smo dejali, da če je tako, naj nam dajo črno na belem. Tako je pred nami napisal, da je obtožnica proti Janezu Janši umaknjena, in dal stempelko. Pa smo umaknili objavo. Če tega ne bi naredili, bi ga tedaj zadržili. Njega so hoteli odstraniti z mladinske republiške konference tako, da so rekli: ti odstopi, pa boš šel na Izvršni svet v službo, drugače pa, tako ali tako, boš letel. Res je odstopil in prišel na Izvršni svet, tam pa so rekli: „Ni smo vedeli, da imaš take in take poglede; žal, tukaj morejo biti le ljudje, ki imajo vse pod streho“, in je ostal brez službe. A bil je še vedno trn v peti.

Mislim — to je moje osebno mnenje — da je sodu izšlo dno pri Janši ta knjiga od Kavčiča, ki jo je on uredil. Tu je Kavčič govoril o naših politikih, da npr. ta in ta politik ni najbolj razgledan in odprte glave, ali naštel vse njihove grehe; to je razhudilo mnoge, ki so notri s priimkom. David Tasić je npr. napisal knjigo Goli otok, kjer je zopet obelodanil veliko sramoto, eno največjih povojnih sramot. In tako so šli dalje. Na enem od pisateljskih srečanj je nekdo dejal: Za dauchauske procese smo šele dolgo zatem zvedeli, da je bil to montiran proces, za tega pa danes vemo, da je.

Razstava Amalije Pérez Molekove

Skoraj ves mesec avgust je pri Fundación Banco Patricios razstavljal svoje litografije slikarica Amalija Pérez Molekova.

Ker je naši skupnosti še nepoznana, naj navedemo nekaj njenih osebnih podatkov. Umetnica je Argentinka, a poročena s Slovincem, sinom predvojnih naseljencev. Študirala je v šoli „E. de la Cárcova“, nato pa še posebej s P. Cárdenasom. Leta 1983 je dobila štipendijo na umetniški akademiji v Ljubljani, kjer je študirala predvsem grafiko z Borčičem, Gnamusom in Apoloniom. Lani se je vrnila v Argentino, kjer nadaljuje z delom. Omenimo lahko, da njena hčerka obiskuje osnovnošolski tečaj v Slovenski hiši.

Pred odhodom v Slovenijo je že večkrat razstavljal v Buenos Airesu, Bariločah in drugod, kjer je dobila tudi več nagrad. V Sloveniji je razstavljal v Kranju, Titovem Velenju, Zagrebu in Ljubljani, kjer je bila dobro ocenjena. Med drugim se je udeležila tudi XVI. in XVII. grafičnega bienala v Ljubljani. Potem je razstavljal še v Španiji, na Japonskem, v Milanu in v Berlinu, kjer je dosegla tudi nagrade.

Na tej prvi svoji razstavi po povratku je številni publiki prikazala predvsem svoje litografije, ki so nastale v Sloveniji, kjer so bile tudi že razstavljene.

Predvsem bi rad poudaril, da izstopa umetnica v svojih delih z veliko ustvarjalno in izrazno močjo. Oko pritegnejo živahne in močne barve, ki se prelivajo v njenih litografijah in izpovedujejo njeno ba-

zično notranjost, ki prkazuje tesno povezanost z naravo, ki je v njenih delih povsod navzoča kot vir izredne moči in primitivne sile.

Njene slike, ki bi v drugače lahko veljale za abstrakcije — res so črte in poteze skoraj odsotne — z močnimi čistimi barvami izpovedujejo povezanost z zemljo in njeno močjo. Rdeča barva vre iz vulkanov — pravzaprav je prikazano vretje, ne vulkan! — in obzolja se izgublja v močnih oranžnih ali kobaltnih barvah, ki jih poteze ne omejujejo.

A to ni ves izraz umetnične duše. Predstavila je nekaj del, ki so odsev izrazito lirične, ženske duše. A tudi tu nam dokazuje, da je ta njena duša izoblikovana v moči in pogumu. Valovite poteze v velikem loku na rdeči podlagi govorijo o sprostitvi, o svobodi ptičjega poleta v neskončnosti belega lista. Skrajna omejitev barve, a svobodni zamah pričarata pred gledalca iluzijo lahkotnosti, svobode in ženskosti.

Umetnica je med svojim bivanjem v Sloveniji veliko pridobila v svoji tehnični izraznosti, pa tudi je zajela slovensko zemljo v neravno tradicionalni, folklorni mehkočnosti, ampak v polni moči.

Zivljenje, polno sile in udrane barve, nam diha iz njenih odtisov. Veseli smo, da je njeno argentinsko dušo tako bogato oplodila slovenska šola in zemlja. Gotovo bo v sožitju teh dveh elementov še dalje hodila pravo in osebnostno pot v umetniškem iskanju ter v izražanju svoje lastne, bogate in močne notranjosti.

Tine Debeljak ml.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Čeprav upajo, da se bo v teh prvih dveh mesecih novega gospodarskega plana inflacija držala v mejah, ki jih je predvidela vladna ekipa, ne vlada veselje med radikalnimi možmi. Preveč težav se kopiči na njihovih glavah. Uradne statistike govore o vedno manjši proizvodnji doma na vseh področjih. Raste brezposelnost, ki dosega že 6,3% delovne moči, medtem ko „podzaposlitev“ (le delna zaposlenost) prizadeva še drugih 9 odstotkov. A najhujše je, da se zunanji upniki puntajo, kar se tiče novih posojil. Država je zašla že v težak finančni položaj. Zamuda v odplačevanju obresti zunanjega dolga že presega tri mesece, kar je največ, kar dopuščajo mednarodna pravila. Argentina se torej nahaja v težkem položaju in ni izgleda, da bi ga letos mogla urediti. Težko je torej pričakovati novih posojil, blagajno, ki prihajajo v državno blagajno, so nujno potrebne za mašitev domačih lukenj, in tako za uspeh „pomladanskega plana“.

VSE PO STAREM

V takem položaju je edini nasmeh na usnicah radikalne vlade zablestel, ko se je odločila usoda novega senatorja iz province Jujuy. Pred tedni namreč je umrl peronist Martiarena, ena starih glav „pravovernega“ peronizma, ki je v senatu večkrat polemiziral tako z radikali kot s peronisti. A važno je bilo, ker je na njegovo mesto jujuyjska zbornica morala imenovati novega senatorja.

Radikalom je bilo mnogo na tem, da bi si pridobili spraznjeno senatorsko mesto, zlasti še, ker so enega izgubili vsled smrti neuquenskega senatorja Vidala. Tedaj so peronisti napredovali za eno mesto. V Jujuyu je bila stvar težka. Končno so na-

dar je Mikulić lahko obdržal Slovenca Zemljariča ter Srba Milosavljevića za namestnika ministrskega predsednika, čeprav sta menda oba zapletena v afero Agrokomerca.

Po poročilih omenjenega švicarskega časopisa politični opazovalci očitajo Mikuliću, da ne pozna samokritike. Nikdar ni hotel priznati, da je sedanji gospodarski polom Jugoslavije povzročil njegov prvi kabinet, ki je bil povsem nezmožen posegati in voditi gospodarsko politiko te države, katero sestavljajo republike, ki so po svojem načinu gospodarjenja v diametralni različnosti. Zaradi cik-cak ukrepov dosedanje gospodarske ekipe se je ekonomska kriza v Jugoslaviji povečala v takšni meri, da so v nevarnosti zadnji gospodarski dogovori z Mednarodnim denarnim fondom.

D-ova.

šli vmesni kompromis, da je bil volk sit in koza cela, čeprav je radikale precej stalo. Za eno leto, kolikor bi še trajal mandat urmlga Martiarena, bo senator član Obnoviteljske zveze Jorge Anuar. Ko pa bo prihodnje leto moral zapustiti svoje mesto, bo imenovana senatorica za dobo 9 let sedanja poslanka in hči vodje populistov, María Cristina Guzmán. In radikali? Dosegli so kompromis, da bosta oba zaveznika vedno volila po diktatih radikalne stranke.

Tako je položaj v senatu ostal, kot že vsa ta leta: Radikali imajo 18 senatorjev (ali glasov), peronisti 22 (vključno dva zaveznika, en desarrollist in en konservativec), odloči pa vedno šest senatorjev, ki pripadajo provincijskim strankam, in ki jih morajo radikali običajno „kupiti“ s kakimi koncesijami.

DESNICA SE PRIPRAVLJA

Ob tem dogodku v provinci Jujuy je zanimivo znova ugotoviti, da je desničarsko-sredinska povezava v Argentini še v povojih. Populisti iz Jujuya namreč bolj spadajo tja, kot pa v povezavo z radikali. Enako blokisti iz San Juana, in še marsikatera druga stranka, ki bi v narodni povezavi mogla zlititi svoje moči v veliko politično silo. Dejstvo je, da ta sila doslej še ni našla pravega voditelja. Figura „caudilla“, ki je tesno povezana z vsakim političnim delovanjem v Argentini, še ni našla svojega izraza v argentinski desnici. Alsogarayu vsa čast za tolika leta truda in naporov, a o njem ne moremo reči, da je „caudillo“.

Ko že govorimo o Alsogarayu in njegovih uspehih, povejmo še, da so se v Corrientesu odločili, da bodo za predsedniške volitve prislonili glasove „avtonomistično-liberalnega“ pakta Sredinski povezavi, ki jo sestavljajo Alsogarayeve UCeDe, demoprogresisti in Demokratska stranka. To ne pomeni uradno spojitve, niti povezavo, a je prvi korak k skupnemu nastopu, in predstavlja precej glasov za liberalne kandidate.

Če pa pomislimo, da imajo liberalci iz Corrientesa dva senatorja, enako kot sanjuanski blokisti, znova pride na dan dejstvo, da bi enotna desnica dejansko lahko odločala o usodi argentinske politike. A pustimo objokovanje tega, kar bi lahko bilo in se osredotočimo v to, kar je. Velik korak naprej so že sedanji poizkusi vedno večjih povezav. Ostalo bo prinesel čas, in pa rastoča politična zrelost.

NOVICE NA LEVI

Že tradicionalno je bila levica v Argentini razbita. Posamezni poiz-

kusi paktov in povezav se nikdar niso obnesli, ali pa niso trajali dlje, kot do trenutka, ko so bili znani volilni rezultati. Najuspešnejši poizkus v tej smeri je bil leta 1975, ko je prišlo do fronte intransigentov, revolucionarnih demokristjanov in tedaj še prepovedane komunistične partije.

Na predsedniških volitvah 1983 je levica pogorela. Ni uspela dobiti niti enega poslance, medtem ko je KP klavarno podprla kandidate peronizma, in so mnogi njeni člani uporno volili Alfonsina. Dve leti za tem je prišlo do povezave med KP in trockisti, ki so vedno močnejše zbrani okoli stranke MAS (Movimiento al Socialismo — Gibanje v socializmu). Številčno uspeh ni bil slab, saj so tako v prestolnici kot v provinci Buenos Aires le za malo glasov zamudili poslansko mesto. Leta 1987 je povezava pogorela, levica je nastopila popolnoma razbita, in se je še najbolj odrezal omenjeni MAS. Dejansko ni nobenega levičarskega zastopnika v kongresu (izvzemši radikalov samih, ki včasih ne veš, kam bi jih postavil). Edini socialistični poslanec, Estévez Boero, iz province Santa Fe, spada bolj na sredino kot na levico.

Za sedanje volitve pa je nastal zanimiv položaj. Krščanska demokracija je bila tesno povezana z obnoviteljskimi peronisti. Svoj čas jim je dala legalno kritje, nato mednarodne zveze, v zameno pa dobila dva poslance, več provincijskih mest in provincijsko vzgajno ministrstvo (Peia. Bs. As.). Ko pa je zmagal Menem nad Cafierom, se je marsikomu zavrtelo v glavi. Med temi je bil predsednik krščanske demokracije Carlos Auyero.

„Z Menemom ne“ je postal njegov bojni klic, in tam se je rodila ideja nove sredinsko-leve povezave. A vsi naporji doslej so se izjalovili. Celotni intransigentni vodja Oscar Alende, svoj čas zaveznik revolucionarnih demokristjanov, je bolj zadovoljen z Menemom, kot pa z riskirano politično avanturo leve sredine.

Tako Auyeru preostane zgrniti okoli sebe razne odpadke in ocepitve levičarskih nezadovoljcev in sredinskih obupancev. Medtem ko se levica skuša povezati v novo fronto, kjer naj bi bili trockisti (MAS), KP in razne manjše formacije doslej povezane v Fronti za osvoboditev (FRAL).

Kar pa se tiče Krščanske demokratske stranke, je zaenkrat preložila svojo narodno konvencijo, da skuša v osebnih stikih najti srednjo pot. To bo težko. Skupina okoli Auyera je preveč zapletena v iskanje novih zaveznikov za samostojni nastop. Na drugi strani pa je mnogo vodilnih mož, zlasti v provincah notranjosti, dejansko že sklenilo povezavo s peronisti, in z Menemom samim. Razkol je tako skoraj neizbežen. A tega so argentinski demokristjani že tako vajeni, kot reveži suhih žgancev.

Spremembe v Jugoslaviji

Švicarski časopis „Neue Zürcher Zeitung“ je preteklega julija večkrat poročal o delavskih stvarkah v Jugoslaviji. Val demonstracij je zajel vsa država in tisoče delavcev je zapustilo svoje delovne prostore in javno protestiralo pred jugoslovanskim parlamentom v Beogradu. Med drugimi je pet tisoč delavcev hrvaške tovarne čevljev Borovo v Vukovarju odločno zahtevalo višje plače ter izboljšanje delavnih pogojev. Prav tako silovit je bil protestni pohod delavcev tovarne strojev „Zmaj“. Poleg drugih zahtev so demonstranti terjali odstop ministra za zunanje gospodarstvo Krelića, ki je bil pred dobrima dvema letoma — predno je vstopil v Mikulićev kabinet — direktor Borovega. Njegovi nekdanji sodelavci ter podrejeni mu pripisujejo krivdo za slabo gospodarsko stanje omenjene tovarne.

27. julija pa je dopisnik NZZ poročal o spremembah v jugoslovans-

ski vladi. Parlament jugoslovanskih narodov je dan preje odobril šest novih članov centralnega vladnega kabineta. Verjetno so delavske stavke in pa nemiri v raznih republikah prisilili ministrskega predsednika Mikulića, da je reformiral svojo gospodarsko ekipo, s katero upa, da bo prestal bližajočo se „vročo jesen“. Tako je moral imenovati za gospodarskega ministra Slovenca Radoslava Bohinca (letnik 1949!), dosedanjšega predsednika slovenske gospodarske zbornice, ki je dober izvedenec na svojem področju. Ministrstvo za turizem je tudi prevzel Slovenec, ki je dosedaj deloval v Ljubljanski banki — Franc Horvat. Prometni minister je Makedonec Dragi Danev, ki je nasledoval Mustafa Pljakića, ki je moral odstopiti, zaradi svojih ekstremno „nacionalističnih“ prestopkov. Parlament je tudi imenoval štiri nove člane kabineta, ki pa še nimajo svojega resorja. Ven-

Cerkev med demokracijo in vojaškim režimom

I.

Pogovor Ervina Hladnika-Milharčiča z nadškofom in metropolitom DR. A. ŠUSTARJEM, objavljen v ljubljanski Mladini št. 33-34 z dne 5. avg. letos:

V frančiškanski cerkvi Marijinega oznanjenja je 17. julija potekala noč molitve. Četudi je bil čas med deveto uro zvečer in peto uro jutraj posvečen bolnikom, invalidom, revežem in zapornikom vobče, je bilo sporočilo bedenja dovolj jasno: solidarnost s štirimi zaporniki, ki jim bo naslednje jutro začelo soditi vojaško sodišče v Ljubljani. Solidarnost s političnimi zaporniki je politično dejanje. Cerkev, ki vstopa na politično prizorišče, je za te kraje nelagodno dejanje. Nadškof in metropolit Alojzij Šuštar, ki je maševal v frančiškanski cerkvi, je gesto katoliške Cerkve suho komentiral: „Mi druge moči, kot da molimo, nimamo. Molitve v cerkvi Marijinega oznanjenja tečejo že več kot leto dni. Maša je bila običajna nedeljska maša. Sklenil sem jo z besedami iz Evangelija, ki pravijo: „Pojdite sami zase na samotni kraj in si odpočijte.“ Kakšen drug pomen dajejo molitvam zunanji dogodki. Dva dni pred procesom smo z metropolitom posneli daljši pogovor o cerkvi in političnih rečeh.

● V zadnjem času opažamo, da Cer-

kev postaja upoštevanja vreden politični subjekt. Je ta vtis pravi?

Res imamo več možnosti, da kot verni in kot člani Cerkve povemo svoje mnenje. To se gotovo dotika tudi političnih vprašanj, vendar nam ne gre za politiko, ampak za etične in človeške prvine, ki bi jih radi poudarili v splošnem pogovoru o današnjem stanju in razvoju. Za to imamo več možnosti kot nekdaj. To se je najprej zgodilo z različnimi članki, predavanji, simpoziji, intervjuji in izjavami naše komisije Pravičnost in mir. Posebno se je nov prostor za pogovor odprl z razpravo okrog praznovanja božiča lansko leto.

● Čemu pa pripisujete večjo pozornost oziroma odprtost medijev za, denimo, tudi politične poglede Cerkve? Eden od bolj presenetljivih detajlov zadnjih tednov je bil, da je bil papežev obisk v Avstriji zelo obširno in temeljito spremljan in povzeman. Po drugi strani pa je vaša dejavnost ujeta v nekoliko paradoksnu mrežo. Cer-

kvi je bilo dopuščeno, da ima svoje časopise, televizija in radio pa sta tako rekoč hermetično zaprta.

Televizija in radio sta pač najbolj vplivna in nimata konkurence. Večkrat se je pojavilo vprašanje, da bi tudi Cerkev dobila svoj radio in svojo televizijo. Za televizijo je to seveda popolnoma nemogoče. Za radio bi se morda dalo iskati podobno rešitev, kot jo ima na primer Radio Študent. Med časopisi pa je veliko večja konkurenca, vsakdo lahko lzbere svoj list. Zdi se mi pa, da se tudi pri radiu in televiziji nekoliko premika. Preden je prišlo do prvega voščila za božič 1986 po radiu, sem naredil vlogo, ki pa je bila zavržena. Potem je prišlo do voščila na radiu, ki je vzbudilo takšno začudenje, kot da gre za ne vem kaj; lansko leto po televiziji nič manj. Papežev obisk na Koroškem pa je zares doživel večji odmev, kakor smo pričakovali. Ali je to znamenje, ki kaže nekak razvoj, ne vem. Velikokrat je že bila postavljena zahteva, da bi Cerkev dobila vsaj neko možnost na radiu in televiziji, saj smo verni velik sestavni del naše družbe. To vprašanje bo treba gotovo ponovno sprožiti.

● Če položaj Cerkve na Irskem, kjer ima opraviti z meščansko demokracijo in na Poljskem, kjer ima opraviti z vojaško diktaturo, pri-

merjate s položajem v Sloveniji, kjer stoji nekje vmes med demokracijo in vojaškim režimom, kako bi lahko določili njen položaj? V mislih imam predvsem politično prizorišče.

Cerkev se mora znajti v vsakem družbenem redu. Na Severnem Irskem je bistveno drugačen položaj zaradi pritiskov nanjo, vendar je svoboda izražanja in komunikacije večja kot pri nas. Na Poljskem pa imata država in partija opraviti s Cerkvijo, ki je zelo enotna in močna in ima že zaradi zgodovinskih okoliščin izredno veliko vlogo. Pri nas poskušamo v odkritem pogovoru vzpostaviti razpravo o tistih vrednotah, ki bi nam omogočile, da bi lahko drug drugemu čim bolj pomagali. To, da Cerkev išče oblast ali da si hoče deliti oblast — kar nam od časa do časa očitajo — je nesmisel in popolnoma neutemeljeno, čeprav priznam, da se je v zgodovini to dogajalo. Osebnost mi gre predvsem za to, da bi z razmišljanjem, in poudarjanjem vrednot in nalog, ki jih imamo, ljudem v današnjem položaju kako pomagali. Naša edina možnost je označevanje in ponudba, kakih drugih političnih, gospodarskih ali administrativnih sredstev Cerkev sploh nima.

● Že ko omenjate skupne težave, bi se zaustavil ob eni, ki je nedvomno skupna in nedvomno težava.

V tem letu je Cerkev dvakrat decidirano nastopila...

Sedaj že trikrat.

● Da, dvakrat na isto temo. Saj prav tja bi rad prišel. To so bili nastopi, ki jih je javnost interpretirala politično. Mislim na izjavo komisije Pravičnost in mir o ustavnih spremembah in na odkrito priznanje in podprtje Odbora za zaščito človekovih pravic, takrat ko se je imenoval še Odbor za zaščito pravic Janeza Janše. Komisija Pravičnost in mir je čisto na začetku seznama podpisnikov in tudi ena izmed prvih uradnih organizacij, ki je pristopila k odboru. Ta dogodek določa politični okvir, v katerem živimo, pa bi se ob njem nekoliko dlje zaustavila. Zanima me, kakšne so bile reakcije na to vašo gesto, če so bile sploh kakšne?

V Sloveniji kakšnih posebnih reakcij ni bilo zaznati. Zdi se, da so se v Sloveniji stvari toliko spremenile, da sprejemajo in upoštevajo argumentirana mnenja ne glede na to, kdo jih pove, pa naj bo veren ali kako drugačen svetovno opredeljen. Rekli ste, da se je Cerkev oglasila. Komisija Pravičnost in mir je sicer res organ Slovenske pokrajinske škofovske konference, vendar pa komisija dela samostojno, pripravi besedilo in ga objavi v svojem imenu. Uradno izjavo Cerkve bi moral podpisati sam

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — V juniju je prodaja precej padla. Nekateri so menili, da je manjša za 40 do 50 odstotkov. Na seznam manjše prodaje pridejo tako lesni produkti kot bela tehnika (gospodinjstvi aparati), pivo, brezalkoholne pijače, vino, kozmetika in drugi „luksumni“ predmeti. Vzroki so znani: višje cene in enake ali manj višje plače. Tudi odplačevanje na obroke ni več zanimivo.

PTUJ — Ekološki tabor „Drava 88“ je zbral kakih 50 mladih, ki so štirnajst dni ugotavljali onesnaženost med Dravo in Dravinjo. Iskali so divja odlagaljšča smeti, proučevali ptičje in skušali ugotoviti, koliko se ljudje zavedajo potrebe po ohranjanju okolja. Enak tabor so imeli v Ormožu.

LJUBLJANA — 24. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture je bil na Filozofski fakulteti. Udeležilo se ga je 120 udeležencev iz vsega sveta. Na 21. predavanjih je bila skupna tematika družbeno konstituiranje Slovencev.

LJUBLJANA — Popravila cest se vsako leto bolj zakasnujejo. Kar 350 km magistralnih, 600 regionalnih in prav toliko makadamskih cest čaka na popravilo. Na žalost pa pred začetkom poletne sezone še ni bilo jasno, koliko sredstev bo na razpolago, torej koliko kilometrov bo možno popraviti.

LJUBLJANA — Štipendije bodo poročali v septembru za kakih 25 odstotkov. To bo že četrtri v letošnjem letu, saj jih inflacija stalno devalorizirala. Največ jih bo prejelo okoli 170 tisoč din.

LJUBLJANA — Poletni festival v Križankah je imel zelo raznolik program. Največ zanimanja je vzbudil broadwayski musical Lasje (Hair), ki ga je predstavilo gledališče iz New Yorka. Slovenska filharmonija je z zborom Stolne cerkve iz Celovca izvedla sakrajna dela Mozarta in Schuberta; sledili so pevski in instrumentalni nastopi domačih in tujih glasbenikov. Dve folklorni skupini sta plesali korojske in bolgarske folklorne plesne. Gledališki program pa je imel kot glavne točke nastop češkega pantomimika in nastop sarajevskega odra s predstavo Tetovirano pozorišče.

NOVO MESTO — Za 89-letnico slikarja Božidarja Jakca so mu v rojstnem mestu izdali monografijo z reprodukcijami 950 slik in risb ter besedila devetih avtorjev. Med reprodukcijami je tudi 828 del, ki jih je slikar ob tej priložnosti poklonil Novemu mestu.

LJUBLJANA — Industrijska proizvodnja je v povprečju v prvih petih mesecih tega leta padla za pet odstotkov. Poleg zmanjšanja prodaje na tuje, je

zmanjšana tudi prodaja v druge dele Jugoslavije, ker so slovenski izdelki predragi zanje.

LIBOJE — Keramični izdelki industrije Liboje gredo dobro v promet. Dekorativni in kuhinjski izdelki gredo v izvoz, predvsem v Sovjetsko zvezo in ZRN ter druge države zahodne Evrope. Skrivnost njihovega uspeha so grafitni livarski lonci.

LJUBLJANA — Na Gradu so pri izkopavanjih našli na prazgodovinske najdbe, ki naj potrdi domnevo takratnih naseljencev. Keramike in konec pučice naj bi bili iz hallstadskega obdobja, med 3. in 4. stoletjem pred Kr. Odkritje teh ostankov spada k restavratorskim delom, ki jih izvajajo tako na razgledišču kot v grajski kapeži.

LJUBLJANA — V Križankah so odprli razstavo Slovenski gledališki portret. 31 slik in plastik velikih likovnih umetnikov je predstavljalo njim enake — ali podobne — umetnike na odru. Med raznimi avtorji so bili tudi France Gorše, Maksim Gaspari in Božidar Jakac.

UMRLI SO OD 2. DO 11. JULIJA 1988:

LJUBLJANA — Rajko Gaber st.; Fric Frankl; Florijan Gobec; Anton Grad, 76; dr. inž. Janko Kavčič; Bogdan Kastelec; Pepca Appeltauer roj. Jerom; Fran Semlič; Frančiška Purič roj. Grbec; Antonija Znidar roj. Čulk; Olga Oreškovič; Valerija Igličar roj. Brate; Jože Junec; Frančiška Muha roj. Janežič; Peter Boljka; Štefanija Albert roj. Mencelj; Alojz Kavčič; Lovrene Grad; Anton Hudež, 77; Zane Stante, 78; Nikolaja Čuk roj. Doberlet; Nuša Binder, 76; Marija Franz roj. Kremenšek, 77; Frančiška Kemperle roj. Metlar; Božidara Stajič roj. Butara; Maks Vertačnik; Terezija Maček roj. Uran-ka.

RAZNI KRAJI — Aleksander Bric, Šmartno ob Dreti; Stanislav Buh, 67, Šmartno pod Smarno goro; Marija Vrhovnik, Trbovlje; Marija Čok roj. Furlan, Koper; Janez Kralj, Gabersko; Olga Tomažič, Dob; Zoran Kenda, Celje; Feliks Brajnik, Koper; dr. Majda Verdel roj. Pavšer, Celje; Franc Jakolič, Trbovlje; Ivan Premrl, Stmec pri Jožniku; Štefan Pižmoht, Domžale; Vožnja Ban, 61, Lokva; Franjo Poljanec, Dobrava pri Mariboru; Franc Lubej, Radeče; Fran Štrovs, Gabersko; Neža Repc, Adlešiči; Anton Barbiš, Il. Bistrica; Franc Pristavec, Preserje; Franc Velikonja, Idrija; Stanko Mačkovšek, Laško; Hilda Kos roj. Urbanija, 58, Dob pri Domžalah; Frančiška Lužnik roj. Ravnikar, Lipica pri Škofji Loki; Ema Kolenc, 85, Brezovica pri Mirni; Oskar Ručman, 74, Radeče; Janec Prosene, Radmirje; Marija Kuhar roj. Rozman, Naklo; Ana Bavdaž roj. Petrovič, Kanal ob Soči; Franc Juvan, Preska pri Medvodah; dr. Franc Hafner, Kobarij; Francka Hafner roj. Šuvic, Lipica; Ivan Gujtmann, Domžale; Franc Bratina, 63, Šmartno pod Smarno goro; Ana Bonisegna, Dolso; Mijan Šircelj, Grosuplje; Vida Povšič roj. Podjet, Kranj; Julij Govekar, Ziri; Zora Uštar, Domžale.

ce povedati, da se zavzema za pravičnost in mir, za zakonitost in svobodo, za človekove pravice, potem ne izpolni svoje dolžnosti. V takih časih moramo — kolikor je le mogoče — odločno povedati, da nam gre za resnico, za pravico in za svobodo vsakega človeka in da skušamo premagati tiste hude stvari, ki rušijo zaupanje. Kriza zaupanja je najhujša. Če pa ni zaupanja, res ne vem, kako se je sploh še mogoče pogovarjati.

● V zadnjem času je govor o človeških in državljskih pravicah v središču vseh razprav. Tudi vi ste o človeških pravicah objavili svojo izjavo. Kaj Cerkev razume pod človeškimi pravicami?

Kot človekove pravice Cerkev sprejema to, kar je utemeljeno že v evangeliju in kar je prišlo v današnjo kulturo od ameriške ustave in francoske revolucije sem. Izjava o človekovih pravicah v Združenih narodih jih je aktualizirala. In odkar je helsinška konferenca to problematiko še bolj postavila v ospredje in je na Dunaju konferenca o človekovih pravicah, ki se je udeležuje tudi Vatikan, postaja za Cerkev razprava o človekovih pravicah vedno nujnejša. Gre za pravice človeka kot osebe in njegove vesti. K tem pravicam kajpak sodi tudi vprašanje verske svobode. Ko je bil letos na začetku februarja v Benetkah simpozij o člo-

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnosti

Rojstvo: 28. avgusta je bila v Tucumánu roj. Monika Aleksandra Kinkel, hči Lenarta in ge. Marije B. roj. Novak.

30. avgusta je bil rojen v Hurlinghamu v družini Lojzeta Rezlja ml. in njegove žene Marijane Sušteršič sin, ki bo dobil ime Nikolaj Lojze.

Vsem staršem čestitamo!

MLADINSKI DAN

Carapachayska mladina je brez dvoma zelo hvaležna, da je Sveta Roza počakala z vsakoletno nevihto in jih obdarila z lepim pomladanskim dnevom. Nekoliko sveže jutro je še bolj spodbudilo odbojkaše, da so se še z večjo vnemo borili za zmago. Takoj po dviganju zastav se je začela služba božja. Maševal je Marjan Bečan, ki se nahaja med nami vsako leto meseca avgusta. Med pri-

digo v zvezi z mladinskim dnevom je dejal: „Povežite se med seboj, bodite plemeniti po srcu in posnemajte Jezusa. Prav je, da se borite za današnjo zmago v športu; a ne pozabite na borbo v življenju za večno zmago.“ — Sledilo je kosilo. Dvorana je bila polna gostov in nekateri so izrabili lepi dan, da so obedovali na sončnem vrtu. Tekme so se nadaljevale kar do osmih zvečer, ko se je dvorana napolnila za kulturni del tega dne.

Povezavo med posameznimi točkami je imela na skrbi Marjana Pirč. Otvoritveni govor je imela zastopnica Zveznega odbora Nevenka Magister. Najbolj so mi ostale v spominu te misli: „Smo iz različnih Domov, večjih in manjših. A važno je samo to; vsi smo Slovenci in to nas mora trdno povezovati med seboj. Smo kot roka z različnimi prsti. Večji in manjši, a vsak zase opravlja svojo funkcijo narodu. Bodimo ohranjevalci slovenske zavesti!“ — Nato je spregovoril Karel Selan, v imenu karapačajske mladine in dejal: „Mladinski dnevi dokazujejo našo vztraj-

Glasbeni večer naše mladine

Vodilni organizaciji naše mladine v Buenos Airesu sta za soboto, 20. avgusta, pripravili bogat in pester spored, ki nam je pokazal razne veje glasbenega življenja med nami. Prireditev je bila v veliki dvorani Slovenske hiše. Občinstvo je napolnilo dvorano do zadnjega kotička.

Oder je bil prikupno okrašen in razsvetljen. Pred odrom je bilo pripravljeno stopnišče za nastop pevcev, pri strani pa pult za napovedovalca.

Po pozdravnem nagovoru je začel s programom basist Luka Debevec, ki je zapel po eno slovensko narodno, Schubertovo in Dvorčakovo skladbo. Občinstvo ga je navdušeno nagradilo z aplavzom. Luka je naše veliko upanje. Izredni talent in dobra šola. Boris Žužek je pokazal, da kljub mladosti dobro obvlada zahtevne skladbe za kitaro (Gascon in Carulli). — Novi mladinski zbor iz San Martina je pod odlično roko Janeza Mežnarja temperamentno zapel tri pesmi: slovensko, argentinsko in črnsko duhovno. Maloštevilen zbor je sestavljen iz odličnih pevcev, dobro so naučeni in se predajajo izvajanju zborovodje. Sopranski solo je bil lep in prijeten. Orkester Rock'n polka je izvajal dve skladbi. Mladi pevec je navdušil z dobrim glasom in sproščenim nastopom. Presenečenje na naših glasbenih prireditvah je Ivan Vombergar, ki odlično obvlada klavir. Njegovo izvajanje je ne le tehnično dovršeno, temveč tudi izrazno močno. Kljub mladim letom bi

se mogel meriti z vrhunskimi pianisti. Izvajal je dve skladbi sam (Impromptu op. 90 Franca Schuberta in El Anfitrión), s sestro Andrejko sta štiričrno dodala Kuhlau-ovo Sonatino op. 66 št. 1. — Prvi del večera je zaključil ramaški mešani zbor pod vodstvom Tineta Selana. Razveseljivi so odločni vstopi, zelo notni in neprisljeni. Zboru se poznajo leta resnega dela.

V drugem delu je dekljska skupina s Pristave zapela ob spremljavi klavirja in trobente narodno Dolina Trente. Miha Klemen in Evgen Klemenčič sta izvajala dve skladbi za kitaro (Jobim in Williams). Pristavski zbor, ki ga vodi Anka Gaserjeva, je zapel eno Brahmsovo, venček svatovskih narodnih iz Cerkelj (M. Bajuk) in Gobčevo Naglušni godci. Dobri glasovi in res doživeto podajanje. Orkester Iskra je izvajal tri moderne skladbe. Združeni fantovski zbor je izvajal venček narodnih. Vesele pesmi, kakršnih bi se človek nikdar ne naveličal. Večer je sklenil mladinski zbor iz San Justa pod vodstvom Andreja Selana. Zapel je narodno iz Tomaja, Bachovo Magnificat (Sicut locutus est) in Maškovo Mlaticé.

Večer je napolnilo trideset del, med seboj zelo različnih. Spored je bil mešan, moderna in klasična dela so se prepletala. Težko se je bilo vedno znova vživljati v drugačni značaj skladb. Tudi zvočne spremembe so bile občutne. Zlasti po nežnem

nost in kontinuiteto naših vrst. Z njimi krepimo medsebojne vezi. Prvi namen teh dni je, da se srečamo, pogovorimo, spoznamo in simpatiziramo, kot sinovi iste slovenske matere. Naš največji arhitekt Jože Plečnik je rekel: Ni večje umetnosti, kot držati ljudi skupaj! Naši ideali so skupni: slovenstvo in krščanstvo v pošteni službi okolja nove domovine. Zato ne bomo odnehali na začrtani poti.“

Sledil je kvartet harmonikarjev: Silva Blazinšek, Martin Stanič, Franci Samsa in Marko Stanič. Zaigrali so nam nekaj vedno zaželenih domačih melodij v splošno zadovoljstvo. Nato sta Marta in Jože Jan z recitacijo Prešerna in Gregorčiča nudila vsem lepoto slovenske poezije. Za folklorni ples so nam poskrbeli Lenči Klemen, Ani Senovršnik, Marija Mokorel, Danijela Blazinšek, Jani Skarlovnik, Tone Komar, Tone Senovršnik in Maks Skarlovnik. Harmonično izveden in poln domače prisrčnosti. — Sledila je točka dveh kitar. Mihi Klemen in Evgen Klemenčič sta zelo dobro zaigrala „Samba de una nota sola“ in „Valcecito“. — Končna točka programa, ritmičen (Nadaljevanje na 4. str.)

izvajanju klasične glasbe ali dinamično, valovitega zborovskega petja je bila glasba z ojačevalci kot udarec na uho. Verjetno bi bilo dobro, da bi program razdelili po stilu, da bi pač moderna muzika z ojačevalci ostala v enem delu, v drugem bi pa bila vokalna glasba in instrumenti brez ojačevalcev.

Pogrešali smo kaj več narodnih pesmi. Niti četrtnina jih ni bilo. Imamo ogromno zakladnico narodnih pesmi, ki so se izkristalizirale v najbolj značilnih dobah naše zgodovine. Ohranjanje nam naš jezik in narodno zavest, kažejo nam značilnosti življenja v domovini, opisujejo zgodovinske dogodke, šege in navade ob raznih važnih dogodkih v družini in v družbi, polne so šegavosti in so čustveno bogate — ne bi bilo težko najti zanimivega programa. Lepo bi bilo slišati kakšen fantovski kvartet in ginljivo podoknico, pa kakšno nagajivko v duetu ali podobno.

Mladi so posvetili pripravam za festival mnogo moči, časa, denarja, v vsaki podrobnosti je bilo opaziti, da so delali z navdušenjem in ljubeznjo. Poslušalci so bili hvaležni in so burno izražali svoje priznanje. Zelo krivično je dopustiti, da kakšen neotesanec, verjetno nezmožen pametne presoje svojega vedenja, moti nastopajoče in vso publiko, ki spoštljivo sledi sporedu. Brez spoštovanja se neha vsako človeško sožitje. To velja tudi v malem — ali pa morda še bolj.

Naši mladini na poti k nadaljnjim uspehom želimo vso srečo in mnogo glasbenih užitkov. M. J.

ali pa v imenu Slovenske pokrajinske škofovske konference. V svoji osebni izjavi pa sem komisijo brezadržkov podprl in jo podpiram tudi še naprej. Gre nam predvsem za človeški in etični vidik. V politiko v smislu konkretnih rešitev se ne mislimo spuščati. Radi bi pa opozorili, kaj se nam zdi potrebno narediti ali pojasniti. Če priznavamo, da ima pri nas vsakdo pravico povedati svoje mnenje, potem bi se mi ne zdelo pravično, če bi ravno vernim prepovedali ali onemogočili povedati svoje mnenje. Verni pa moramo — glede na okoliščine pač — povedati svoje mnenje tako, da ga bodo vsi razumeli in kolikor mogoče sprejeli. Kolikor lahko presodim, se je v Sloveniji to tudi zgodilo. Bolelo pa me je, in me še boli, da drugod to, ali namenoma napačno razumejo in napačno razlagajo, nam podtikajo stvari, ki sploh niso resnične in nam pripisujejo namene, ki jih nimamo.

● Ste lahko nekoliko bolj konkretni? Kakšne reakcije imate v mislih?

Ah, kaj bi govoril o tem. No, dobil sem, na primer, nekaj anonimnih telefonskih klicev, ki so me napadali, češ zakaj ne preprečim takšne izjave, ker da gre za napade na našo državo, da je to politična dejavnost in da se mora Cerkev vzdržati vsake politike. To je klasičen primer nesporazuma. Če Cerkev nima pravi-

govor, kdaj bo prišel papež. Pogovornik sem s papežem samim in z drugimi. Čudno je, da sploh ni mogoče jasno priti do tiste točke ali razloga, ki naj bi bil ovira, da bi se kaj premaknilo. Ponavljajo, da razmere niso zrele, niso še izpolnjeni pogoji. Na vprašanje, kateri so ti pogoji in razmere, kdo naj jih rešuje in v prave stvari v roke, pa pravijo: vzame to je treba še razčistiti.

● V Družini ste 10. junija v članku, ki je govoril o aretacijah Janše, Borštnerja in Tasiča, zapisali, da „moramo podpirati vse, ki se ob teh aretacijah zavedajo, kaj vse je s tem postavljeno pod vprašaj“. Kaj pa je postavljeno pod vprašaj?

Najbolj medsebojno zaupanje. To je temeljna vrednota, brez katere smiseln pogovor sploh ni mogoč. Takrat sem si rekel, da bi bilo treba preprečiti, da bi se zaupanje ne zamajalo ali celo sesulo, tako da se sploh ne bi mogli več pogovarjati in na tak način reševati vprašanj. Razlogi za nevarnost tega zloma so zelo konkretni. Ob teh aretacijah in zapirah je bilo toliko čudnih okoliščin, da je postala nezaupljivost zares upravičena. Osebo se mi je zdelo skrajno nevarno vzdružje medsebojnega obtoževanja, podtikanja in nestrpnosti. Bal sem se nepremišljenih reakcij in pojavov, ki lahko položaj

bistveno spremenijo. Zlahka pride do obračunavanja, demontracij in nasilja. Skrb za to me je pripeljala do tega, da sem spodbudil podpiranje vseh tistih, ki se kjerkoli in kakorkoli zavzemajo, da bi zaupanje, svoboda in mirno sožitje ne bilo postavljeno pod vprašaj. Danes postavljajo gospodarski položaj v prvo vrsto. Sam sem mnenja, da je treba spremeniti temeljne etične usmeritve in vrednotenja, osebnega odločanja in svobodnega izbiranja, ker smo ujeti v položaj, ki ne kaže zelo obetajoče prihodnosti.

● Ob pravicah vernih je Cerkev v uradnih razgovorih s politikom zelo previdna. Ali ne poudarjate splošne človeške ravni zaradi strahu, da bi vas obtoževali verskega šovinizma, če vprašanje postavim v najbolj grobi obliki? Ali se vam zdi pravica do veroizpovedi realizirana?

Načelno je jasno izpovedana v ustavi. Jasno je povedana v zakonu o položaju verskih skupnosti v Sloveniji. Ko pa gre za čisto konkretne primere, na primer v službi, pa morajo tisti, ki jasno izpovedujejo vero, večkrat računati s posledicami. Takoj nastane vprašanje, koliko je socializem ateističen, ali pa hoče biti bolj odprt, tako da imajo tudi verni v naši družbi možnost, da prevzamejo odgovorna mesta. (Se nadaljuje)

MALI OGLASI

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Šenk. T. E. 762-2840.

SERVIS

Dolenc Lojze — popravila barvne TV, video-kaset, radio-snemalcev, kaset in avdio — Cerviño 3942, San Justo, T. E. 651-2176.

ARHITEKTI

Andrej Duh — izdelovanje načrtov, vodstvo in gradnje del v Bariločah in okolici; nepremičninski posli. P. Moreno 991, 5. nadstr. C — 8400 Bariloche.

ADVOKATI

dr. Vital Asič — odvetnik - ponedeljek, sreda, petek od 17 do 19, Don Bosco 168 - San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Pcia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadstr. E - T. E. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

POGREBNI ZAVOD

ORIENTE S.R.L. — Prevozi — Poroke — Rešilni avtomobili — Pogrebi. Za Slovence 15% popusta. Rep. O. del Uruguay 2651 (ex Camino de Cintura), San Justo, prov. Bs. As. T. E. 651-2500.

ZA DOM

POHISTVO: za jedilnice, spalnice, dnevne sobe, moderno in angleški stil. Martin Kovacič — T. E. 765-1682.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge — Bolívar 224, Ramos Mejía, T. E. 654-0352.

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje — Andrej Marolt, Martínez de Hoz 211, San Miguel, T. E. 664-4374.

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov — Andrej Marolt, Avellaneda 216, San Miguel, T. E. 664-1656.

TRGOVINA

Delikatosa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadra severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 812-2127.

Kreditna zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Urađuje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Urađuje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA RAMOS MEJIA. V pritličju poslopja Sloge, Moreno 129. Od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure. T. E. 658-6574 — 654-6438.

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Urađuje ob četrtkih od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 T. E. 651-1760. Urađuje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 (gdč. Julka Moder).

Cena največ štirih vrstic A 7.- za enkratno objavo, za ves mesec — 4 številke — A 22.-.

REŠITEV KRIŽANKE

Vodoravno: 1) Papiga. 6) Veljak. 11) Oven. 12) Laz. 14) Ruto. 15) Lak. 16) Obrne. 18) Gos. 19) Pr. 20) Klnast. 22) St. 23) Pronikajo. 25) Torej. 27) Samum. 29) Anonim. 31) Atleti. 32) Kje. 33) Rum. 35) Eni. 36) Ura. 37) Pešec. 39) IHS. 41) Ta. 42) Kanibal. 44) Ni. 45) Ajdova. 46) Arabec. Navpično: 1) Polpeta. 2) Avar. 3) Pek. 4) In. 5) Albin. 6) Vznak. 7) Lr. 8) Jug. 9) Atos. 10) Kostumi. 13) Arnik. 16) Oloji. 17) Esast. 20) Krene. 21) Tjale. 23) Proja. 24) Omeni. 26) Onkraj. 28) Utihne. 30) Mrena. 31) Ameba. 34) Uši. 36) Uta. 37) Pav. 38) Car. 40) Sic. 42) Ko. 43) La.

IZŠLA JE

mladinska vez

ZA SEPTEMBER

(Nad. s 3. str.)

ples, so nam nudile ob spremljavi moderne muzike in v večbarvnih športnih dresih: Sandra Klemenčič, Zinka Klemen, Marija Skarlovnik in Danijela Blazinšek. — Velik aplavz po vsaki točki je bil nekako plačilo za skrbno pripravljen kulturni program. Vsem iskrene čestitke!

Zmagovalci tega dne so bili: dekleta Slomškovega doma in fantje Hladnikovega doma. Potem je orkester poskrbel, da so plesalci prišli na svoj račun. Mladim se ni nikamor mudilo; in starejši smo pa polni lepih užitkov in spominov tega dne odšli domov.

OBVESTILA

SOBOTA, 10. septembra:

V Slovenskem domu v San Martinu informativen politični sestanek s posebnim ozir na razmere v domovini. Sklicuje ga SLS.

V Slomškovem domu ob 17. uri kuharski tečaj. Prireja SDO.

NEDELJA, 11. septembra:

Spominska počastitev generala Leona Rupnika v Slovenski hiši. Ob 9.30 sv. maša, nato spominska beseda pred spomenikom.

Mladinski dan v San Justu s celodnevni programom.

PETEK, 16. septembra:

Seja medorganizacijskega sveta ob 20. uri v Slovenskem domu S. Martinu.

Slovenska kulturna akcija

9. kulturni večer:

V Slovenski hiši, v soboto, 17. septembra ob 20.

Predstavitel knjige ZGODOVINA AJDOVCA

s komentarjem Toneta Brulca
Knjigo je priredil dr. Franc Gnidovec

10. kulturni večer:

UMETNIŠKA RAZSTAVA

akad. slikarke **Bare Remec**

V mali dvorani Slovenske hiše, R. Falcón 4158.

Odprtje razstave v soboto, 24. septembra ob 20.

Razstavo si lahko ogledate še v nedeljo, 25. septembra, od 16—21.

ZVESTI SVOJIM KORENINAM!

Obletnica Slomškovega doma

CASTELLI 28 — RAMOS MEJIA

NEDELJA, 18. SEPTEMBRA 1988

Vsi lepo vabljeni, posebno narodne noše!

KARTA SLOGA

- Do 30. 9. 1988 A 350.-
- Od 1. 10. 1988 zvišane podpore A 2.000.- in A 5.000.-
- 13. 11. 1988 nagradno žrebanje:

hranilna vloga A 5.000.-

Imaš Karto SLOGA — mirno čakaj, lahko le dobiš!
Še nimaš Karte SLOGA? Pohiti, še je čas! Informiraj se!

V SLOGI JE MOČ!

SLOVENSKI TELEFONSKI IMENIK

je pred zaključkom. Nujno sporočite vašo novo telefonsko številko, ali potrdite prejšnjo osebno ali po telefonu v glavno pisarno SLOGE ob delavnikih od 10. do 19. ure na Tel. 658-6574 in 654-6438 ali v podružnicah. Podjetnik, obrtnik, trgovec, profesionalc: Naj ne manjka tvoj oglas v novem slovenskem telefonskem imeniku! Tudi ta izdaja bo spomenik slovenske podjetnosti v Argentini. Takoj kliči v Slogo!

V SLOGI JE MOČ!

Jožko Šavli

Nagelj - slovenska roža

Za naš novi podlistek bomo objavili članek J. Šavlija, ki je izšel v reviji 2000 marca letos. Upamo, da bo vse bralce zanimalo razpravljanje o tej tako priljubljeni roži, o kateri pa vemo bolj malo. V objavi bomo izpustili le znanstvene podnavedbe, bibliografijo in ilustracije.

V vsakdanjem življenju in v ljudskem izročilu Slovencev ni noben cvet tako cenjen in opevan kakor nagelj. In sicer v taki meri, da ga danes lahko imenujemo kar „slovenska roža“.

Kot narodna roža Slovencev spada nagelj med tista simbolična znamenja, kakršna srečamo v različnih dobah pri mnogih narodnih, verstvih in gibanjih; med simbole, ki odražajo določena izročila in namene, zato so tudi vidni znak njihove pripadnosti; med znamenja, ki jih nosijo somišljeniki neke ideje, prepričanja, pa tudi pripadniki nekega naroda.

Kako, kdaj in zakaj je nagelj postal slovenska roža? Katere rože so pri posameznih narodih najbolj priljubljene ali pa že kar njihovi simboli? Na to vprašanje bomo skušali odgovoriti v tem spisu. Simbolika cvetja izhaja še iz prazgodovine. Že od davna pomeni cvet človeku nekaj zvišenega, božjega,

svatovsko oblačilo narave, ki napoveduje njen sad. Vsak cvet je oblikovan simetrično, geometrijsko popolno in vendar ni na njem nič togega, marveč sama milina in ljubkost. Bogastvo cvetnih oblik, njihovih barv v vseh mogočih odtenkih je naravnost neizčrpno. Je odsev izgubljenega raja.

Cvetovi, ki svoje čaše odpirajo soncu, naznanjajo pomlad, prebujajo jočo se naravo. Podobno kot v primeru dreves so bili ljudje tudi o cvetovih že v najstarejših časih pričrni da se v njih nahaja duša. Bogastvo cvetov in njihov čudoviti vonj sta pričarala vzdušje slavnosti, praznika, veselja nad življenjem. Zato je ljudstvo z rožami krasilo templje, oltarje, kipe božanstev in junakov. Iz rož so spletali kite in vence, jih nosili na sebi, potresali s cvetjem procesijam pot, krasili grobove. Cvetje jim poleg tega ni bilo le za okras, imelo je tudi zdravilno moč in varovalo naj bi jih pred hudimi duhovi.

V krščanstvu pomeni cvetje upanje na vstajenje, na večno pomlad in na veselje v nebeškem raju. Kristus sam je Cvet na mladiki, ki je bila pognala iz korenine Jesejeve (Jes 11, 1). Ta Cvet se je zdel za kratek čas ovenel v trpljenju in smrti; z vstajenjem pa je minila zima nevere

SOBOTA, 17. septembra:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.
Tečaj za odrasle v Slovenski hiši ob 17.40.

Predstavitel knjige Zgodovina Ajdovca, kulturni večer SKA, v Slovenski hiši ob 20. uri.

NEDELJA, 18. septembra:

Obletnica Slomškovega doma v Ramos Mejia.

SOBOTA, 24. septembra:

Razstava akad. slikarice Bare Remec pri SKA, v Slovenski hiši; odprtje ob 20. uri.

NEDELJA, 25. septembra:

Razstava akad. slikarice Bare Remec v Slovenski hiši od 16. do 21. ure. Mladinski dan v Slovenski vasi.

SOBOTA, 1. oktobra:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.
Tečaj za odrasle v Slovenski hiši ob 17.40.

PONEDELJEK, 10. oktobra:

Celodnevno srečanje javnih delavcev ob 9. uri na Slovenski pristavi.

ZEDINJENA SLOVENIJA

Tudi letos bo celodnevno

SREČANJE JAVNIH DELAVCEV

na državni praznik 10. oktobra na Slovenski pristavi. Pričetek s sv. mašo ob 9. uri; razgovor ob 10. Opoldne bo na razpolago kosilo po zmerjeni ceni, za katero se je potrebno prijaviti najkasneje do 2. oktobra v pisarni Zedinjene Slovenije ali po telefonu na št. 69-9503 in 628-3788.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: 69-9503

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,
dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual No. 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1988: Za Argentino A 250; pri pošiljanju po pošti A 300; Zdrž. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

V Evropi lahko kupite Svob. Slovenijo: v Trstu: knjigarna Fortunato, Via Paganini 2; v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES. T. E. 362-7215

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da je 29. avgusta v 90. letu starosti umrla naša mati, babica in prababica

Antonija Kosanc roj. Demšar

Zahvaljujemo se dr. Juretu Rodetu za tolažilne obiske, podelitev sv. zakramentov in sv. obhajil ter sv. mašo ob pogrebem obredu.

Hvala tudi vsem, ki so jo kropili in spremili k zadnjemu počitku. Našo drago mamo priporočamo v molitev in blag spomin.

Zaljujoči: hčerke: Justa por. Fale z družino, Tončka por. Kahne z družino, Anica; sin inž. Jože z družino, brat France v domovini in ostalo sorodstvo.

Buenos Aires, Olavarría, Mendoza, Ljubljana

Prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je 12. avgusta nenadoma umrl v St. Georgenu na Zgornjem Štajerskem (Avstrija) v 66. letu starosti

dr. Valentin Dušan Humar

Zapušča ženo Julijano. Ohranili ga bomo v najlepšem spominu.

V imenu prijateljev
dr. Leopold Leskovar

Cipolletti, Río Negro.

(1) in pregrehe, prinesel je pomlad življenja po milosti in kreposti.

Simbolika cvetja

Pri posameznih narodih zadobijo nekatere rože posebno simboliko. Posebejajo posamezne kulture, določeno deželo, njeno življenje, izročila in verovanja. V tem primeru določen cvet ni samo neke vrste narodna roža, temveč božja rastlina. Spominja na nadnaravno, na božje stvarstvo, njegovo naklonjenost deželi in njenemu vladarju.

V starem Egiptu je v tem pomenu zavzemal med vsemi rožami prvo mesto sinje obarvani in diseči lokvanj (nymphaea). Ob daritvah v čast božanstvom ni smel nikoli manjkati. Njegov lik je predstavljal Egipt, dar Nila. Upodabljali so ga zato povsod, na vazah, na glavih stebrov, nosili vrezanega na amuleti, spletali iz njegovih cvetov vence. Gostu so ob vstopu v hišo izročili lokvanjev cvet. In vsak Egipčan je hrepenel po tem, da bi nekoč, po svoji smrti, postal blesteči lokvanj na vrtu sončnega boga Ra.

V bajeslovju Indije ima lokvanj rdeče barve še danes prvenstveno vlogo. Po hindujskem verovanju je sam Višnu, božanstvo vsega počela, počival na površju vesoljnega vodovja; iz njegove popkovine pa je pognal in vzcvetel lokvanj, v katerem se je pojavil Brahma, stvaritelj sveta. V indijskih Vedah je lokvanj zato že od davna simbol duševnih globin človeka, njegovega srca. Prizori, v katerih zlasti sončni žarki božajo

mirne vode, na katerih zacvetijo lokvanji, prevevajo vso indijsko književnost. Sonce in lokvanj, izmed katerih prvo obuja drugega, sta simbol večne ljubezni, ki je nobena daljva ne more ohladiti.

V stari Asiriji je lilija (lilium) simbolizirala kraljestvo. Kot znak kraljev in knezov jo srečamo tudi v Knososu na Kreti (1550 pr. Kr.). Pa tudi potem pri Grkih, pri Izraelcih za časa Mojzesa ter pri Rimljanih (kot simbol prestolonasledstva). Od zgodnjega srednjega veka dalje se stilizirana lilija nahaja v grbu francoskih kraljev kot njihov znak. Bogata je njena simbolika tudi v krščanstvu. Sv. pismo jo v prispodobah imenuje „lilija na polju“. Redno je prisotna na podobah Oznanjenja.

Iz Perzije izvira vrtnica (rosa), naš domači gartroč. Perzijska mesta so obdajali obsežni nasadi vrtnic. Najbolj pa se je ta roža uveljavila v starem Rimu, kjer je bila kita iz njenih cvetov nagrada tistim, ki so se izkazali v vojskovanju. Rimljani so z vrtnicami krasili slavnostne vozeve, v slavnostnih povorkah so jih metali na pot zmagovitim vojskovodjem. Vrtnica jim je bila tudi cvet veselja in ljubezni.

V krščanstvu se ta roža pojavlja v številnih prizorih, kjer simbolizira med drugim, zaradi svojih trnjev. Kristusa v njegovem trpljenju. Na Angleškem je vrtnica znak kraljevske hiše, z imenom „roža Tudor“. Stavljena je iz bele vrtnice (hiša York) ter rdeče vrtnice (hiša Lancaster) v enoten cvet.